

ЛЬВІВСЬКИЙ ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

справа №380/5394/24

Р І Ш Е Н Н Я

І М Е Н Е М   У К Р А Ї Н И

10 жовтня 2024 року

Львівський окружний адміністративний суд у складі головуючого судді Хоми О.П., розглянувши у письмовому провадженні в м. Львові в порядку спрощеного позовного провадження адміністративну справу за позовом Булика Василя Михайловича до Львівської обласної військової адміністрації, Белзької міської ради Львівської області про визнання дій протиправними та зобов'язання вчинити дії,

В С Т А Н О В И В :

Булик Василь Михайлович (далі – позивач, Булик В.М.) звернувся до суду з позовом до Львівської обласної військової адміністрації (далі – відповідач-1, ЛОВА), Белзької міської ради Львівської області (далі - відповідач-2, Белзька МР), в якому просить:

- визнати протиправним демонтаж у селі Домашів Червоноградського району Львівської області пам'ятника у формі солдата;
- зобов'язати відповідачів встановити на місці демонтованого пам'ятника у формі солдата у селі Домашів Червоноградського району Львівської області рівноцінний пам'ятник у формі українського воїна.

Позовні вимоги мотивовані тим, що 10.08.2023 у селі Домашів Червоноградського району Львівської області був зруйнований пам'ятник, присвячений мешканцям сіл Домашів, Діброва, Воронів, Корчів, Стаївка, які боролися проти фашизму у часи другої світової війни. Позивач звертався до відповідачів із запитом щодо законності проведення таких дій, у відповідь на які отримав відповіді про те, що пам'ятник був демонтований в межах Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». Однак жодної інформації про те, які саме ознаки, символи, зображення комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів містив даний пам'ятник з огляду на положення даного Закону надано не було. Вказує, що відсутність чіткої аргументації та відповідних розпоряджень від органів влади, які

займалися питанням демонтажу пам'ятника у селі Домашів є незаконною, передчасною та необґрунтованою поведінкою відповідачів.

Відповідачем-1 позову не визнано з підстав, викладених у відзиві на позовну заяву, суть яких полягає у тому, що на території Львівської області здійснювався процес декомунізації на виконання Законів України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії», а також рішення Львівської обласної ради від 20.09.2022 № 407 «Про завершення декомунізації та деколонізації на території Львівської області». З метою координації та пришвидшення процесу декомунізації та деколонізації регіону, враховуючи громадську ініціативу та потребу часу, керуючись статтею 11 Конституції України та вказаними законами, було видане розпорядженням «Про створення робочої групи з питань декомунізації» № 804/5-22ВА від 27.12.2022. Відповідно до статті 2 Закон України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» зазначений у позовній заяві пам'ятник був засобом пропаганди російської імперської політики, містив її символіку, а також глорифікував та виправдовував колоніальну політику ворога, був встановлений на етнічній території поневоленого українського народу як символ його підкорення. Тому розташований в публічному просторі населеного пункту, а саме в с. Домашів пам'ятник невідомому воїну радянської армії був демонтований відповідно до вимог абзацу першого пункту 6 статті 8 Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії». Зазначає, що оскаржуване рішення про демонтаж пам'ятника невідомому воїну радянської армії у селі Домашів не порушує прав позивача чи членів його родини, оскільки таке не стосується індивідуально виражених прав чи інтересів позивача. Просить відмовити у задоволенні позову.

Відповідачем-2 позову не визнано з підстав, викладених у відзиві на позовну заяву, суть яких полягає у тому, що Львівська обласна рада 20.09.2022 прийняла рішення № 407 «Про завершення декомунізації та деколонізації на території Львівської області», яким визначила термін завершення процесу декомунізації та деколонізації в області до кінця 2023 року. Розпорядженням голови Львівської ОВА від 27.12.2022 №804/0/5-22ВА відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 №68/2022 «Про утворення військових адміністрацій», статті 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», враховуючи рішення Львівської обласної ради від 20.09.2022 №407 «Про завершення декомунізації та деколонізації на території Львівської області», з метою забезпечення швидкого та якісного завершення процесу декомунізації та деколонізації на території області створено робочу групу з питань декомунізації на території Львівської області. За результатами засідання робочої групи створено робочі групи з питань декомунізації при районних військових адміністраціях, які повинні зібрати інформацію про наявність на території району пам'ятників і таблиць радянської доби (присвячених солдатам радянської армії, колгоспникам, радянським

космонавтам та діячам, подіям, які прославляють срср чи російську імперію тощо), з обов'язковою фото фіксацією, а також радянських топонімів, які підлягають декомунізації, відповідно до чинного законодавства або потреб часу. Вказує, що пам'ятник у селі Домашів не був включений до списку пам'яток історії та монументального мистецтва місцевого значення та не знаходився на балансі КП «Безкомунсервіс», жодної матеріальної цінності не становив. Вказаний пам'ятник був збудований в радянські часи невідомою організацією, прославляв окупаційний тоталітарний радянський режим. В результаті після початку повномасштабного вторгнення та на виконання вище вказаних законодавчих норм 10.08.2023 цей пам'ятник був демонтований місцевими мешканцями. Демонтажем вказаного пам'ятника жодних матеріальних збитків Белзькій територіальній громаді завдано не було. Просить відмовити у задоволенні позову.

Ухвалою суду від 14.03.2024 позовна заява, подана без додержання вимог, встановлених Кодексом адміністративного судочинства України (далі - КАС України), була залишена без руху, позивачу надано строк на усунення недоліків позовної заяви.

Вимоги ухвали позивачем виконано.

Ухвалою від 08.04.2024 відкрито спрощене позовне провадження в адміністративній справі без виклику сторін.

Позивачем 22.04.2024 (вх. №30883) подано клопотання про ознайомлення з матеріалами справи.

Відповідачем-1 26.04.2024 (вх. №32364) та відповідачем-2 18.06.2024 (вх. №13048ел) і 02.07.2024 (вх. №50209) подано відзиви на позовну заяву.

Позивачем 24.06.2024 (вх. №48013) подано відповідь на відзив.

Суд, з'ясувавши обставини, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог та заперечень, дослідивши докази, якими вони обґрунтовуються, встановив такі фактичні обставини та відповідні їм правовідносини.

Львівська обласна рада 20.09.2022 прийняла рішення № 407 «Про завершення декомунізації та деколонізації на території Львівської області», яким визначила термін завершення процесу декомунізації та деколонізації в області до кінця 2023 року.

Розпорядженням голови Львівської ОВА від 27.12.2022 №804/0/5-22ВА відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 №68/2022 «Про утворення військових адміністрацій», статті 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», враховуючи рішення Львівської обласної ради від 20.09.2022 №407 «Про завершення декомунізації та деколонізації на території Львівської області», з метою забезпечення швидкого та якісного завершення процесу декомунізації та

деколонізації на території області створено робочу групу з питань декомунізації на території Львівської області.

За результатами засідання робочої групи створено робочі групи з питань декомунізації при районних військових адміністраціях, метою яких був збір інформації про наявність на території району пам'ятників і таблиць радянської доби (присвячених солдатам радянської армії, колгоспникам, радянським космонавтам та діячам, подіям, які прославляють ссрр чи російську імперію тощо), з обов'язковою фото фіксацією, а також радянських топонімів, які підлягають декомунізації, відповідно до чинного законодавства або потреб часу.

За результатами засідань вказаних комісій надіслано рекомендації територіальним громадам на Львівщині щодо демонтажу всіх пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіалів, які символізують тоталітарний окупаційний режим; про перенесення місць поховань загиблих у воєнний і післявоєнний періоди 1939-1954 років із території населених пунктів на кладовища та про перейменування вулиць, площ та інших об'єктів топоніміки, назви яких пов'язані з державою-агресором.

На виконання рішення Львівської обласної ради від 20.09.2022 № 407 «Про завершення декомунізації та деколонізації на території Львівської області» 10.08.2023 демонтовано пам'ятник невідомому солдату у селі Домашів Червоноградського району Львівської області.

Вважаючи поведінку відповідачів щодо демонтажу пам'ятника невідомому солдату протиправною, позивач звернувся до суду із цим позовом.

При вирішенні спору, суд виходить з такого.

Відповідно до статті 19 Конституції України правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Загальновідомим є факт військової агресії російської федерації проти України, який зумовив введення указом Президента України від 24.02.2022 №64/2022 з 5 години 30 хвилин 24.02.2022 на території України воєнного стану, який в подальшому неодноразово продовжувався і триває донині.

Згідно до статті 11 Конституції України держава сприяє консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України.

З метою захисту національних інтересів, національної безпеки, забезпечення прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави,

враховуючи повномасштабну агресивну війну, яку Російська Федерація розв'язала і веде проти України та Українського народу з порушенням норм міжнародного права, вчиняючи злочини проти людяності,

зважаючи на те, що метою збройної агресії Російської Федерації є позбавлення Українського народу незалежності і суверенітету та повернення його до стану залежності, як було за часів Російської імперії та Союзу Радянських Соціалістичних Республік,

визнаючи, що століття російського панування на українських землях супроводжувалися системними заходами, спрямованими на асиміляцію Українського народу, заборону та викорінення української мови та культури, руйнування його традицій, духовної культури та етнічної самобутності, а також систематичними масовими репресіями, наслідком яких стало знищення мільйонів людей,

вшановуючи пам'ять мільйонів співвітчизників, які стали жертвами російського імперського панування в Україні,

продовжуючи процес відродження національної пам'яті Українського народу і захисту українського культурного та інформаційного простору, започаткований ухваленням законів України "Про Голодомор 1932-1933 років в Україні", "Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті", "Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки", "Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну",

зважаючи на те, що примусове підпорядкування народів чужому домінуванню призводить до їх експлуатації, заперечує основні права людини, суперечить Статуту Організації Об'єднаних Націй та Декларації про надання незалежності колоніальним країнам і народам, ухваленій 25-ю сесією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй 14 грудня 1960 року,

засуджуючи всі форми колоніалізму, Верховна Рада України прийняла Закон України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» від 21.03.2023 №3005-IX (далі – Закон №3005-IX), який визначає правові засади засудження російської імперської політики в Україні, заборони пропаганди її символіки та встановлює порядок ліквідації символіки російської імперської політики.

Відповідно до пункту 2 частини 1 статті 2 Закону №3005-IX російська імперська політика (російська колоніальна політика) - система заходів, що здійснювалися органами управління, збройними формуваннями, політичними партіями, недержавними організаціями, установами, підприємствами, групами чи окремими громадянами (підданими) Російського царства (Московського царства), Російської імперії, Російської республіки, Російської держави, Російської

Соціалістичної Федеративної Радянської Республіки, Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки, Союзу Радянських Соціалістичних Республік, Російської Федерації, спрямованих на підкорення, експлуатацію, асиміляцію Українського народу.

Відповідно до підпункту «в» пункту 3 частини 1 статті 2 Закону №3005-ІХ символіка російської імперської політики - символіка, що включає зображення, пам'ятники, пам'ятні знаки, написи, присвячені особам, які обіймали керівні посади в органах влади і управління, політичних організаціях, партіях, збройних формуваннях Російського царства (Московського царства), Російської імперії, Російської республіки, Російської держави, Російської Соціалістичної Федеративної Радянської Республіки, Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки, Союзу Радянських Соціалістичних Республік, Російської Федерації, територіальних утворень, адміністративно-територіальних одиниць, у тому числі невизнаних, що створювалися під час реалізації російської імперської політики на окупованих, анексованих чи в інший спосіб зайнятих Російським царством (Московським царством), Російською імперією, Російською республікою, Російською державою, Російською Соціалістичною Федеративною Радянською Республікою, Російською Радянською Федеративною Соціалістичною Республікою, Союзом Радянських Соціалістичних Республік, Російською Федерацією територіях, і брали участь або сприяли реалізації російської імперської політики (крім зображень, пам'ятників, пам'ятних знаків, написів, присвячених особам, пов'язаним із захистом політичних, економічних, культурних прав Українського народу, розвитком української національної державності, науки, культури), працівникам радянських органів державної безпеки всіх рівнів.

Відповідно до пункту 1 статті 4 Закону №3005-ІХ пропаганда російської імперської політики та її символіки забороняється.

Відповідно до пункту 1 статті 5 Закону №3005-ІХ публічне використання символіки російської імперської політики в Україні забороняється.

Відповідно до частини 4 та 5 статті 5 Закону №3005-ІХ за рішенням сільської, селищної, міської ради, військової адміністрації населеного пункту (населених пунктів), військово-цивільної адміністрації населеного пункту (населених пунктів) пам'ятник, пам'ятний знак, що символізує російську імперську політику, розташований на території місць почесного поховання за межами кладовища, демонтується (переноситься) з публічного простору. У такому разі сільська, селищна, міська рада, військова адміністрація населеного пункту (населених пунктів), військово-цивільна адміністрація населеного пункту (населених пунктів), на території якого розміщено відповідне місце почесного поховання за межами кладовища, визначає підрозділ, відповідальний за організацію перепоховання відповідно до закону, демонтажу (перенесення) з публічного простору.

У разі якщо пам'ятник, пам'ятний знак містить окремий елемент, що символізує російську імперську політику, за рішенням сільської, селищної, міської ради, військової адміністрації населеного пункту (населених пунктів), військово-цивільної адміністрації населеного пункту (населених пунктів) такий елемент демонтується (вилучається) з публічного простору.

Відповідно до частини 6 статті 5 Закону №3005-IX положення частин четвертої і п'ятої цієї статті застосовуються у випадку, якщо пам'ятник, пам'ятний знак не внесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України або не взято на державний облік відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності Законом України «Про охорону культурної спадщини». У разі якщо пам'ятник, пам'ятний знак внесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України або взято на державний облік відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності Законом України «Про охорону культурної спадщини», демонтаж (вилучення) відповідного елемента з публічного простору здійснюється з дотриманням процедур, передбачених законодавством про охорону культурної спадщини.

Згідно з частиною 1 та 2 статті 4 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII (далі – Закон № 389-VIII) на територіях, на яких введено воєнний стан, для забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення разом із військовим командуванням запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки і порядку, захисту критичної інфраструктури, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян можуть утворюватися тимчасові державні органи – військові адміністрації.

У разі прийняття рішення про утворення районних, обласних військових адміністрацій їх статусу набувають відповідно районні, обласні державні адміністрації, а голови районних, обласних адміністрацій набувають статусу начальників військових адміністрацій.

Рішення про утворення військових адміністрацій приймається Президентом України за поданням обласних державних адміністрацій або військового командування.

Відповідно до пункту 1 Указу Президента України від 24.02.2022 № 68/2022 « Про утворення військових адміністрацій» (далі – Указ № 68/2022) на виконання Закону України «Про правовий режим воєнного стану» для здійснення керівництва у сфері забезпечення оборони, громадської безпеки і порядку, утворено Львівську обласну державну адміністрацію.

У зв'язку з утворенням військової адміністрації, обласна державна адміністрація та голова цієї адміністрації набувають статусу військової адміністрації та начальника цієї військової адміністрації.

Статтею 15 Закону № 389-VIII визначені повноваження військових адміністрацій, відповідно до частини першої якої військові адміністрації у своїй діяльності керуються Конституцією України, законами України «Про оборону України», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», «Про критичну інфраструктуру», цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Повноваження військових адміністрацій здійснюються ними в порядку, визначеному законами України для здійснення повноважень відповідних місцевих

державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

Відповідно до частини третьої статті 15 Закону № 389-VIII районна, обласна військові адміністрації здійснюють на відповідній території повноваження, віднесені до їхньої компетенції цим Законом.

Отже, у період правового режиму воєнного стану Львівська обласна державна адміністрація набула статусу Львівської обласної військової адміністрації на підставі Указу № 68/2022 та здійснює повноваження у сфері забезпечення оборони, громадської безпеки і порядку на території Львівської області та виконавчу владу на цій території.

Як встановлено судом, Львівська обласна рада 20.09.2022 прийняла рішення № 407 «Про завершення декомунізації та деколонізації на території Львівської області», яким визначила термін завершення процесу декомунізації та деколонізації в області до 31.12. 2023 року.

Розпорядженням голови Львівської ОВА від 27.12.2022 №804/0/5-22ВА відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року №68/2022 «Про утворення військових адміністрацій», статті 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», враховуючи рішення Львівської обласної ради від 20 вересня 2022 року №407 «Про завершення декомунізації та деколонізації на території Львівської області», з метою забезпечення швидкого та якісного завершення процесу декомунізації та деколонізації на території області створено робочу групу з питань декомунізації на території Львівської області.

За результатами засідання робочої групи створено робочі групи з питань декомунізації при районних військових адміністраціях, які повинні зібрати інформацію про наявність на території району пам'ятників і таблиць радянської доби (присвячених солдатам радянської армії, колгоспникам, радянським космонавтам та діячам, подіям, які прославляють сср чи російську імперію тощо), з обов'язковою фото фіксацією, а також радянських топонімів, які підлягають декомунізації, відповідно до чинного законодавства або потреб часу.

За результатами засідань робочих груп з питань декомунізації при районних військових адміністраціях надіслано рекомендації територіальним громадам на Львівщині про демонтаж всіх пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіалів, які символізують тоталітарний окупаційний режим; про перенесення місць поховань загиблих у воєнний і післявоєнний періоди 1939-1954 років із території населених пунктів на кладовища та про перейменування вулиць, площ та інших об'єктів топоніміки, назви яких пов'язані з державою-агресором.

Пам'ятник невідомому радянському солдату у селі Домашів Червоноградського району Львівської області не був включений до списку пам'яток історії та монументального мистецтва місцевого значення та демонтований 10.08.2023 на

виконання рішення Львівської обласної ради від 20.09.2022 № 407 «Про завершення декомунізації та деколонізації на території Львівської області».

З листа виконкому Белзької міської ради від 02.11.2023 №2664./02.1-18 у відповідь на звернення Булика В.М. встановлено, що пам'ятник у селі Домашів в силу положень частини 6 статті 5 Закону №3005-IX не був включений до списку пам'яток історії та монументального мистецтва місцевого значення та не знаходився на балансі КП «Белзкомунсервіс» чи Домашівської сільської ради Сокальського району Львівської області.

З наявного у матеріалах справи листа Державного архіву Львівської області від 30.01.2024 № Б-104/07-12 слідує, що Єдиного (електронного) реєстру із зазначенням нормативно-правових актів (рішень, розпоряджень місцевих органів влади), в тому числі щодо встановлення пам'ятника у вигляді солдата в селі Домашів, в архіві немає.

Архівною довідкою від 16.02.2024 №172/07-05 Архівного відділу Червоноградської районної державної адміністрації Львівської області підтверджено, що в архівному відділі у книгах протоколів засідань виконавчого комітету і книгах протоколів сесій Домашівської сільської ради за 1973-1996 роки, інформації про встановлення пам'ятника у вигляді солдата у селі Домашів не виявлено.

Львівська обласна військова адміністрація у відповідь на запит Булика В. М. листом від 25.01.2024 №5/25-984/0/2-24 повідомила, що відповідно до статті 2 Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» вказаний об'єкт (пам'ятник у формі невідомого солдата) був засобом пропаганди російської імперської політики, містив її символіку, а також глорифікував та виправдовував колоніальну політику ворога, був встановлений на етнічній території поновленого українського народу, як символ його підкорення.

За таких обставин пам'ятник невідомому воїну радянської армії села Домашів, що був розташований у публічному просторі населеного пункту, був демонтований відповідно до вимог абзацу першого пункту 6 статті 8 Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії».

Ураховуючи викладене в сукупності та надаючи оцінку діям відповідачів через призму законодавства, яке регулює спірні правовідносини, поведінка відповідачів щодо демонтажу пам'ятника невідомому воїну радянської армії, розташованому у публічному просторі села Домашів Червоноградського району Львівської області, відповідає вимогам Закону №3005-IX.

Суд звертає увагу на те, що Конституційний Суд України у рішенні у справі за конституційним зверненням щодо офіційного тлумачення ч. 2 ст. 55 Конституції України та ст. 248-2 Цивільного процесуального кодексу України (справа щодо права на оскарження в суді неправомірних дій посадової особи) від 25.11.1997 №6-зп, розтлумачив, що «частину другу статті 55 Конституції України необхідно

розуміти так, що кожен, тобто громадянин України, іноземець, особа без громадянства має гарантоване державою право оскаржити в суді загальної юрисдикції рішення, дії чи бездіяльність будь-якого органу державної влади, органу місцевого самоврядування, посадових і службових осіб, якщо громадянин України, іноземець, особа без громадянства вважають, що їх рішення, дія чи бездіяльність порушують або ущемляють права і свободи громадянина України, іноземця, особи без громадянства чи перешкоджають їх здійсненню, а тому потребують правового захисту в суді».

При цьому, як зазначив Конституційний Суд України у рішенні від 14.12.2011 №19-рп/2011 у справі за конституційним зверненням щодо офіційного тлумачення положень ч. 2 ст. 55 Конституції України, ч. 2 ст. 2, п. 2 ч. 3 ст. 17 КАС України, ч. 3 ст. 110, ч. 2 ст. 236 Кримінально-процесуального кодексу України та конституційним поданням Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ щодо офіційного тлумачення положень ст. ст. 97, 110, 234, 236 Кримінально-процесуального кодексу України, ст. ст. 3, 4, 17 КАС України в аспекті ст. 55 Конституції України (справа про оскарження бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо заяв про злочини), права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави (ч. 2 ст. 3 Конституції України).

Для здійснення такої діяльності органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові і службові особи наділені публічною владою, тобто мають реальну можливість на підставі повноважень, встановлених Конституцією і законами України, приймати рішення чи вчиняти певні дії. Особа, стосовно якої суб'єкт владних повноважень прийняв рішення, вчинив дію чи допустив бездіяльність, має право на захист.

Рішення, прийняті суб'єктами владних повноважень, дії, вчинені ними під час здійснення управлінських функцій, а також невиконання повноважень, встановлених законодавством (бездіяльність), можуть бути оскаржені до суду відповідно до ч. ч. 1, 2 статті 55 Конституції України.

Тобто, обов'язковою умовою звернення за захистом до суду є наявність відповідного порушення суб'єктом владних повноважень прав, свобод або інтересів особи на момент її звернення до суду. Порушення має бути реальним, стосуватися (зачіпати) зазвичай індивідуально виражених прав чи інтересів особи, яка стверджує про їх порушення.

Вищевикладені норми не дозволяють скаржитися щодо певних обставин абстрактно тільки тому, що заявники вважають, що начебто певні обставини впливають на їх правове становище.

До аналогічного правового висновку дійшов Верховний Суд України у постанові від 15 грудня 2015 року у справі № 800/206/15 та Вищий адміністративний суд України у постанові від 21 січня 2016 року у справі № К/800/38720/15.

Згідно позиції, викладеної Верховним Судом у постанові від 24.01.2017 № 21-3309a16, обов'язковою умовою надання правового захисту судом є наявність

відповідного порушення суб'єктом владних повноважень прав, свобод або інтересів особи на момент її звернення до суду. Порушення має бути реальним, стосуватися (зачіпати) зазвичай індивідуально виражених прав чи інтересів особи, яка стверджує про їх порушення. Таким чином, гарантоване статтею 55 Конституції України право на судовий захист передбачає можливість звернення до суду за захистом порушеного права, але вимагає, щоб стверджувальне порушення було обґрунтованим.

Відповідно до вимог частини другої статті 77 КАС України в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

Відповідачем обов'язок щодо правомірності своїх дій виконано.

Відповідно до частини 2 статті 2 КАС України у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: 1) на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; 2) з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; 3) обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); 4) безсторонньо (неупереджено); 5) добросовісно; 6) розсудливо; 7) з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи несправедливій дискримінації; 8) пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); 9) з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; 10) своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Даючи оцінку діям відповідачів, суд дійшов висновку, що такі відповідають критеріям, встановленим частиною 2 статті 2 КАС України, та вчинені в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, тому позовні вимоги щодо оскарження демонтажу пам'ятника є безпідставними та не підлягають до задоволення.

Щодо вимоги позивача про зобов'язання відповідачів встановити на місці демонтованого пам'ятника радянському солдату рівноцінний пам'ятник українському воїну, то така також не може бути задоволена, оскільки встановленню пам'ятника передуює визначена законодавством процедура відповідних органів, до яких суд не належить.

Оцінюючи зібрані по справі докази в їх сукупності та мотиви щодо кожної позовної вимоги, суд виснує про безпідставність позовних вимог, тому у задоволенні позову слід відмовити повністю.

Оскільки позивач звільнений від сплати судового збору і такий фактично не сплачувався, відсутні підстави вирішення питання розподілу судових витрат.

Керуючись ст.ст.6-10, 14, 72-77, 90, 132, 159, 241-246, 262, 293-295 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

в и р і ш и в :

У задоволенні позову Булика Василя Михайловича (вул. Героїв Майдану, буд.10, с.Домашів Червоноградського району Львівської області, 80067, РНОКПП2334414918) до Львівської обласної військової адміністрації (вул. Винниченка, 18, м. Львів, 79000, ЕДРПОУ 00022562), Белзької міської ради Львівської області (вул. Домініканська, буд.1, м. Белз Червоноградського району Львівської області, 80062) про визнання дій протиправними та зобов'язання вчинити дії, - відмовити повністю.

Апеляційна скарга на рішення суду подається протягом тридцяти днів.

Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частини рішення суду, або розгляду справи в порядку письмового провадження, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення.

Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Суддя

О. П. Хома